

NBLFs kommentarer til:

<p style="text-align: center;">STORTINGSMELDING NR. 17 (2001 – 2002) ”SAMFUNNSSIKKERHET”</p>
--

Norsk brannbefals landsforbund (NBLF) har med interesse studert St. meld nr. 17, og anbefaler primært at meldingen sendes tilbake til Regjeringen, fordi:

- ◆ Meldingen inneholder en rekke mangler. Den viktigste er at interkommunal organisering av akutt beredskap overhodet ikke er vurdert,
- ◆ dernest at de 3 primære (lokale) nødetatene/ ressursene omtrent ikke er blitt premissgiver for meldingens innhold
- ◆ mens ulykker på grunn av kriminell handling og statens egne beredskapsstyrker er viet altfor stor oppmerksomhet
- ◆ tiltakene i meldingen er derfor ikke i stand til å oppfylle det mest sentrale målet: **”at ulykker skal håndteres på lavest mulig nivå”**.

Norsk brannbefals landsforbund er en landsdekkende interesseorganisasjon uten fagforeningstilknytning, med ca 1100 medlemmer fra lederskiktet i brannvesnene, alt fra de største yrkesbrannvesener til de minste deltidsbrannvesener.

NBLF`s hovedformål er å arbeide med brannfaglige spørsmål i et samfunnsmessig perspektiv. Forbundet har ingen fagforeningsmessige interesser. Således tør vi ubeskjedent hevde at NBLF er det viktigste og mest representative talerør for brannvesenet.

GENERELLE BETRAKTNINGER

Prinsippet om ”at ulykker skal håndteres på lavest mulig nivå”

Meldingen vektlegger spesielle trusler, trusler i forhold til organisert kriminalitet og terroraksjonene i USA den 11. september 2001. Disse forhold er i altfor stor grad blitt premissgivere for de tiltak som foreslås. Etter NBLFs mening gir denne betraktningen feil innfallsvinkel.

Tabellen på meldingen side 19 om tilleggsbevilgninger etter 11. september 2001, viser konsekvensene av denne innfallsvinkel. For eksempel er rensestasjoner til en samlet verdi av bortimot kr. 100 mill. bevilget, mens grunnutdanningen til deltidsansatte brannmenn i Norge fortsatt ikke er etablert som en fast ordning. Dette blir feil prioritering dersom målet er ”at ulykker skal håndteres på lavest mulig nivå”

Riktig innfallsvinkel hadde vært å bygge på de styrker, ordninger, organisasjoner osv. som samfunnet har behov for til små, mellomstore og store ulykker - ulykker som man med sikkerhet vet vil komme, for deretter å gi denne organiseringen og de ressursene nødvendige fullmakter, organisatoriske muligheter, økonomiske rammevilkår osv, som må til for å kunne håndtere de spesielle trusler som skapes av kriminell adferd.

Slik innfallsvinkel er den eneste riktige hvis målet er ”*at ulykker skal håndteres på lavest mulig nivå*”

”Kommunen er en bærebjelke i beredskapsarbeidet” – slår Regjeringen fast på side 81. Men beskrivelsen av hva som er kommunens beredskapområder er svært, svært mangelfull hva angår den operative beredskap. Beskrivelsen utelater helt den operative brannberedskap, redningsberedskap, beredskap overfor forurensning, vannskader med mer, som alle kommuner har eller deltar i.

Brannvesenets betydning for vår sivile beredskap blir også omtrent sett bort fra i meldingen, til tross for at dette sammen med ambulansetjenesten og den lokale politimyndighet danner våre 3 primærstyrker ved alle typer ulykker.

Dette er en så grov mangel i meldingen at Stortinget burde sende den i retur og be om at lokale forhold legges inn som en premiss for valg av tiltak.

Interkommunal organisering er ikke vurdert

Interkommunal organisering av akutt beredskap glimrer med sitt fravær i meldingen. Denne organisasjonsformen er rett og slett ikke vurdert. Interkommunal beredskap er nødvendig for å kunne håndtere ulykker på lavest mulig nivå med tilstrekkelig kvalitet, og er nødvendig for å kunne profesjonalisere de lokale ressursene. Ett fungerende landsdekkende eksempel er beredskap overfor akutt forurensning.

Blant annet vil målet om ”*Felles myndighetslinje fra sentralt til lokalt nivå innen brann, redning og generell beredskap*”, lettere kunne oppnås ved interkommunal organisering

Dette er en så stor feil at Stortinget burde sende meldingen tilbake til Regjeringen og be om at interkommunal organisering også vurderes.

Organisasjonsoppbyggingen

Meldingen tar ikke innover seg at ved alle ulykker vil innsatsorganisasjonen måtte ”escalere” (vokse trinnvis) fra de 3 primære nødetatenes førsteinnsatsstyrker og oppover. Dette er et meget viktig utgangspunkt når man skal beslutte den overordnede organiseringen.

Forurensning

Klargjøring av beredskapsansvar og kommandolinjer ved akutt forurensning er ikke tema i meldingen. Slik klargjøring burde vært et mål i seg selv, fordi det på det laveste nivået er de samme offentlige organisasjoner og personer som er i innsats enten det er et redningstilfelle, bergingstilfelle, en brann eller en akutt forurensningsaksjon.

Forebyggende tiltak og beredskap

Meldingen ser i altfor liten grad på koplingen mellom forebyggende tiltak og beredskap. Beredskapsstyrken er avhengig av at det forebyggende arbeidet har fungert for å kunne lykkes i å løse sin oppgave. Å adskille disse funksjonene vil medføre at erfaringsinnhenting fra innsats neppe blir overført til forebyggende virksomhet og regelverk.

Meldingen beskriver de tilsyn som gjøres på lokalt nivå feil (s. 78, der : Tilsynet omfatter i hovedsak gjennomgang av dokumentasjon brannvesenet er forpliktet til å utarbeide og vedlikeholde". Det er eierne av objektene som har denne plikten.)

Å skille forebyggende virksomhet overfor samfunnet og næringslivet vil måtte medføre rot og nødvendiggjør unødvendig byråkrati for å sikre tilstrekkelig koordinering og grensedragninger.

Disse mangler og feil avstedkommer den gale konklusjonen å dele Direktoratet for brann og elsikkerhet.

SPREDTE KOMMENTARER TIL MELDINGEN

Ansvarsprinsippet og samvirkeprinsippet

NBLF mener at disse prinsippene er riktig og bør videreføres.

Ett departement med HRS i direkte linje

NBLF støtter forslaget om ett departement med samme argumentasjon som i meldingen, og har ingen motforestillinger mot at HRS er direkte underlagt departementet.

Redningsbegrepet

Regjeringen foreslår å beholde dagens snevre redningsbegrep. Dagens begrep skaper rot i forhold til ansvar, ikke minst i forurensningssituasjoner. NBLF deler derfor ikke denne oppfatning, og anbefaler at Stortinget følger Redningsberedskapsutvalgets forslag til definisjon (utvalgets utredning side 111) og legger til "strategisk viktige samfunnsinnretninger" i 2. ledd.

Fylkesmannens rolle

I et så lite land som Norge har vi tilstrekkelig antall operative nivåer uten Fylkesmannen i en operativ rolle. De nye politidistriktene er blitt så store at den koordinerende rollen Fylkesmannen er tiltenkt, burde vært overført til politimesteren, som har nøyaktig den samme rollen dersom hendelsen defineres som et redningstilfelle. Dessuten har politimesterne i motsetning til Fylkesmannen, erfaring i operativ virksomhet. Fylkesmannens stab forutsettes å skulle fungere i de verst tenkelige tilfellene, uten å kunne få operativ erfaring.

Akutt helsetjeneste

En av de 3 primære nødetatene er ambulansetjenesten. Det er med stor undring vi registrerer at denne tjenesten omtrent ikke er nevnt i meldingen, og således ikke danner grunnlag for konklusjonene. Dersom målet er *”at ulykker skal håndteres på lavest mulig nivå”* er dette er grov mangel og svekker meldingens konklusjoner.

Nødnummerne

NBLF har sendt de 4 berørte departementer en betenkning angående å innføre ett felles nødnummer, hvor hovedbudskapet er at kan hende dette skaper flere problemer enn det løser. Under alle omstendigheter burde en utredning om dette også vurdere 2 nødnummere: *ett for ulykker som skyldes kriminell handling og ett for andre ulykker.*

Sivilforsvarets organisering

Meldingen presiserer på side 77 målet om å *”legge grunnlaget for at Sivilforsvarets forsterkningsressurser videreutvikles i tett relasjon til kommunale redningsressurser”*. Dette målet er NBLF enig i, men Regjeringens konklusjoner bygger ikke oppunder dette målet.

Sivilforsvaret bør deles, og sivilforsvaret og brannvesen bør slås sammen på lokalt nivå slik et mindretall i redningsberedskapsutvalget forslår. Dette vil gi best kopling mot lokalt nivå og størst sannsynlighet for at sivilforsvarsstyrkene blir brukt hensiktsmessig.

Regjeringen følger Redningsberedskapsutvalgets minste mindretall, og ønsker Sivilforsvaret som en selvstendig etat med et eget regionsapparat (18 steder). Dette vil medføre et helt unødvendig og kompliserende ekstra ledd, som ikke skal (og heller ikke bør) ha kommandomyndighet. Den ønskede synergieffekten oppnås ikke på denne måten, og er et feil tiltak dersom Sivilforsvaret skal *”videreutvikles i tett relasjon til kommunale redningsressurser”*. Dette bidrar heller ikke til å forenkle fragmenteringen, og skaper ikke klarhet i organiseringen.

Det nye Sivilforsvaret vil, dersom den blir en egen enhet, fortsette å konkurrere med frivillige organisasjoner om beredskaps og innsatsoppgavene. Dette er unødvendig og er alene tilstrekkelig argument for å ikke organisere det slik Regjeringen foreslår.

Opplæringsvirksomheten

Det er på høy tid at opplæringsvirksomheten innenfor hele vår sivile beredskap sees i sammenheng. På dette området er det store innsparingspotensialer, og ikke minst muligheter for betydelig heving av skolens kvalitet. NBLF støtter derfor Regjeringens forslag, men tør samtidig minne om at utdanningen for deltidsbrannmenn fortsatt ikke er i ordinær drift.

Frivillige organisasjoner

NBLF er enig i målsettingen om at frivillige organisasjoner er viktige og bør benyttes mer innenfor vårt sivile beredskap. Første betingelse for å få dette til er at Staten selv v/Sivilforsvaret slutter å konkurrere med dem.

Verneplikt

NBLF støtter Regjeringens forslag til ny formulering.

Felles ulykkeskommisjon

Regjeringen foreslår at det opprettes en felles havarikommisjon, for transportulykker. NBLF støtter DBE som mener at det bør etableres en felles ulykkeskommisjon, som også gransker andre typer ulykker som for eksempel store branner, eksplosjoner, forurensninger osv. Det er i sum for få store ulykker til at det bør være mer enn en ulykkeskommisjon.

Lokaliseringen

Det nye direktoratet, som blir en meget stor organisasjon burde lokaliseres utenfor Oslo. En lokalisering utenfor Oslo vil bidra til å nå målet om "at ulykker skal håndteres på lavest mulig nivå".

ANBEFALINGER

På bakgrunn av de nevnte generelle betraktninger, mangler ved meldingen og kommentarene til noen av meldingens punkter, anbefaler NBLF primært at Stortinget sender meldingen tilbake til Regjeringen.

Dersom Stortinget velger å behandle St.meld. nr. 17, anbefaler NBLF at følgende tiltak besluttet:

1. Interkommunal organisering av sivil beredskap og redningstjeneste skal utredes og vurderes. Dette skal gjelde rednings- og bergingsberedskap inkludert de allerede fungerende interkommunale beredskapsordningene overfor akutt forurensning, og det forutsettes at Sivilforsvaret inngår i denne organisasjonen.
2. Dersom interkommunal beredskapsorganisering ikke skal vurderes, skal Sivilforsvaret deles, slik at én del legges direkte under politimesteren og den andre delen slås sammen med brannvesenet.
3. DSB og hele DBE slås sammen til et nytt direktorat, som lokaliseres utenfor Oslo.
4. Frivillige organisasjoner skal oppmøtes til rednings- og bergingsberedskap, ved den stimulans det er å bli benyttet foran statlige støttestyrker.
5. Som det første tiltaket i forbindelse med at skolene og opplæringsvirksomheten skal sees i sammenheng, skal utdanning for deltidsbrannmenn etableres fast.
6. Det skal etableres felles ulykkeskommisjon for mer enn bare transportulykker, inkl. store branner, eksplosjoner osv.

Hilsen

Guttorm Liebe
Leder

Vedlegg – noen henvisninger:

1. **Frivillige organisasjoner** – side: 17. 17,
NBLF er enig i målsettingen, men da må Sivilforsvaret slutte å konkurrere med dem. !! s. 103 Start med å avvikle Sivilforsvarets slagord ”Fra reserver til førstevalg!”
2. **Ett departement**, - side 15
3. Tilsynsetatens slås sammen, s.
Vegtilsyn s. 41
4. **Ansvarsprinsippet**, s.75
5. **Egen Redningslov**
6. **Sivilforsvaret**, s. 17, 18
 - a) Målet om å ”legge grunnlaget for at Sivilforsvarets forsterkningsressurser videreutvikles i tett relasjon til kommunale redningsressurser” blir vektlagt s. 77
 - b) Sivilforsvaret til politiet. Dette er NBLF sekundæranbefaling s. 94 Flertallet i Redningsberedskapsutvalget.
 - c) Sivilforsvaret og brannvesen slås sammen (pluss noe til politiet) er NBLFs primær standpunkt. S. 94 Gir best kopling mot lokalt nivå, størst sannsynlighet for at de blir brukt osv.
 - d) Registrerer at Regjeringen ikke følger noen, men er nærmest det minste mindretallet i Redningsberedskapsutvalget. NBLF anbefaler komiteene å anbefale Stortinget å beslutte delt løsning. s. 96
 - e) Den beskrevne ønskede synergieffekten oppnå IKKE på denne måten. Feil tiltak hvis dette er målet.
 - f) Sivilforsvaret om selvstendig etat, også regionalt 18 steder, anbefales ikke av NBLF. Gir et helt unødvendig og kompliserende ekstra ledd, som ikke skal ha kommandomyndighet (burde å absolutt ikke ha det) Bidrar ikke til å forenkle fragmenteringen, skaper ikke klarhet i organiseringen. Med sikkerhet vil det nye Sivilforsvaret fortsette på konkurrere med frivillige organisasjoner om beredskaps og innsatsoppgavene. Dette er unødvendig og er alene tilstrekkelig argument for å ikke organisere det slik Regjeringen foreslår.
7. **Hurtighet** – 11. sept : s. 20
8. **Nødnummere**, s. 21, 33, 34
Ett nødnummer – eget utvalg nedsatt s. 93 se der hvor vår betenkning skal sendes.
Henvis til St.meld nr. 17
9. **Fylkesmannens rolle** s. 23
10. **Lokalnivået mangler – nesten hele vegen:** s. 23
Primærstyrkene mangler, s. kap 4 s. 32
Det står bare om kriseplaner ... s. 81 / 82 Dette gir direkte feil premisser for beslutningen på overordnet nivå. Koplingen som regjeringen selv ønsker, - linje fra statlig via regionalt nivå til lokalt nivå, kan ikke skje når det lokale operative beredskapsnivået utelates fra

vurderingen. På dette punkt bør Justis og Forsvarkom sende meldingen tilbake og be om en forklaringen på hvordan koplingene skal være i praksis.

11. **11. sept.** Har blitt en altfor stor premiss, uten kolpling mot lokalt nivå

12. **Påstander**, s. 34, 42

13. **Felles ulykkeskommisjon:** s. 43, 44

14. **Felles planleggingsmal** på alle nivå s. 75

15. **3 statlige beredskapsorg.** S. 75. Intet ord mer om SFTs rolle.

16. **Fragmenteringen** . For fragmentert i dag s. 75

17. **Justisdept** gis alle ansvar ?

også tilsyn for eget forvaltningsområde i strid med anbefalingen på samme side? S.76

18. Deler av DBE.

Det er direkte feil å skille dette slik Regjeringen foreslår.

Å splitte Direktoratet for brann- og elsikkerhet, s. 76, s. 77 – forslaget om å slå sammen DSB og deler av DBE – dette er feil!!

Ser ut til på s. 78 at ansvaret for å ha tilsyn med kommunene når det gjelder de spesielle brannobjektene skal følge med til det nye direktoratet, med unntak av ”næringsrettet tilsyn”. Dette kommer til å bli et ubegripelig skille. Og et feil skille. hva menes med ”den næringsrettede delen” s. 76

Spesiell objekter blir med over men ikke næringsrettet tilsyn?? s. 78

Eltilsyn / brannvesen s. 78

19. **NSO** – ingen endringer ?? s. 98

20. Fylkesmannenrolle s. 80.

NBLF råder til å ikke gjøre Fylkesmannen på noen som helst måte operativ, - fordi vi har flere enn nok operative ledd og satber allerede. Er med andre ord ening i Regjeringen i dette slik vi oppfatter meldingen.

21. **Samvirkeprinsippet** støttes av NBLF s. 91

22. **HRS** direkte under dept. – OK for NBLF

23. Redningsbegrepet

Regjeringen ønsker å beholde dagens snevre redningsbegrep. Det er NBLF uenig i. Dette skaper fortsatt rot i forhold til hvem som har ansvar, ikke minst når Miljødept. skal inn i bilde, s.91

24. **Opplæringsvirksomheten** –

på tide NBLF er enig i Regjeringen s. 96

Skolevirksomhetene skal sees i sammenheng. Det var på høy tid!! S. 77

Skolesenteret i Stavern, - sikkert fint s. 76

25. **Brannvesenets behov** ved store hendelser er ikke kommentert. Escalering er ikke kommentert. Brannvesnets sterke sider ved erfaring osv. ikke kommentert.
26. **Interkommunalisering** ikke nevnt,. S. 99.
27. **Verneplikt** – ny formulering støttes av NBLF
28. **Lokaliseringen**
burde bli utenfor Oslo, - om ikke annet så for at sentraliseringstanken ikke skal bli for sterk i praksis. Målet er at det skal fungere ute i felten s. 76
29. **Forebyggende**
Meldingen beskriver tilsyn som forebyggende tiltak feil. På side 78 står: Tilsynet omfatter i hovedsak gjennomgang av dokumentasjon brannvesenet er forpliktet til å utarbeide og vedlikeholde”.
Det er eierne av objektene som har denne plikten.

--